

TIPSLISTE FOR NYE KOMMUNER SOM HAR FÅTT TILSKUDD TIL SYSTEMATISK IDENTIFIKASJON OG OPPFØLGING AV UTSATTE BARN.

Original versjon utarbeidet april 2020 av KORUS Sør
Redigert desember 2022 av: Anne Pernille Flatebakken og Merete Haugen KORUS Sør.

BAKGRUNN /KORT OM HISTORIEN

I 2018 ble to tilskuddsordninger som omhandler utvikling av tverrfaglige samhandlingsmodeller slått sammen. Tilskudd til systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn i regi av Bufdir, ble slått sammen med tilskudd til BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) i regi av Helsedirektoratet. Det nye tilskuddet heter Tilskudd til systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn, og forvaltes av Bufdir. Målet med tilskuddsordningen er å utvikle og implementere kommunale modeller for systematisk og kunnskapsbasert identifikasjon og oppfølging av utsatte barn og unge. Vi skal ta med oss det beste fra de to satsingene. Bufdir og Hdir var enige om at det felles utviklingsarbeidet skal omtales Bedre Tverrfaglig Samarbeid (BTS).

I Norge har vi 7 regionale kompetansesenter rus (KORUS). De har ansvar for å tilby kommuner støtte i utviklingsarbeidet gjennom veiledning, nettverkssamlinger og kompetansestøtte. Du finner mer informasjon om ditt regionale KORUS her: [Korus.no](https://www.korus.no)
Det enkelte KORUS samarbeider med andre i egen region som RVTS, RKBU, RBUP, Statsforvalteren osv.

Sammen med de regionale KORUS ønsker vi å bidra med noen faglige råd til dere som er nye kommuner. I denne "Tipslisten" vil dere finne lenke til sentrale retningslinjer, forslag til fagstoff, filmer m.m som er relevant i arbeidet. Vi håper dette kan være til nytte som et supplement til den oppfølgingen dere har med eget regionalt KORUS.

Til informasjon: Alle nye kommuner vil få en primærkontakt i Bufdir for faglig veiledning.

OPPDRA OG REGELVERK FOR TILSKUDDSORDNINGEN

Regelverket for tilskuddsordningen ligger til grunn for utviklingsarbeidet. Det er viktig at alle kommuner setter seg godt inn i regelverkets samhandlingsmodell på tre organisasjonsnivå. Modellen skal vise hvordan kommunen ivaretar dokumentasjon, evaluering og brukermedvirkning i arbeidet med å fange opp og følge opp barn, unge, og familier som trenger hjelp.

Modellen skal også inneholde en handlingsveileder som viser veien fra bekymring til handling. Kommunen velger om de vil bruke handlingsveilederen i BTI modellen, eller utvikle sitt eget oppsett.

Her finner du regelverk for tilskuddsordningen:

<https://bufdir.no>

For mer informasjon om tilskuddsordningen, se Bufdirs nettside:

[BUFDIR informasjon om tilskudd](#)

SENTRALE RESSURSER OG RETNINGSLINJER

Vi anbefaler dere å gjøre dere kjent med følgende nettsider. Der finner dere regelverk og informasjon om dagens tilskuddsordning, mye relevant fagstoff og retningslinjer

«BTI nettsiden»

<http://tidliginnsats.forebygging.no/Aktuelle-innsater/BTI/>

I desember 2019 ble «Nasjonal faglig retningslinje for tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge» lansert. Denne gir viktige føringer, og vi anbefaler at kommunen og prosjektgruppa gjør seg kjent med anbefalinger i denne veilederen.

[Nasjonalfaglig retningslinje tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge](#)

Tverrfaglig samarbeid medfører betydelige juridiske utfordringer. Vi anbefaler veilederen «Taushetsplikt og samhandling i kommunalt arbeid for barn-ungdom - familier»;

[KS. Veileder: Taushetsplikt og samhandling om kommunalt arbeid for barn, ungdom og familier](#)

Barnevernsreform og barnevernslov

Barnevernsreformen trådte i kraft 1. januar 2022, og kommunene har nå et større faglig ansvar enn tidligere. Målet med reformen er å styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats. 1 januar 2023 trer ny barnevernlov i kraft. Den tydeliggjør barn og unges rett til medvirkning og styrker barnets beste, og at kommunen som helhet (ikke bare barnevernet) har ansvar for å forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer.

Veileder for samarbeidslovgiving

1 august 2022 trådte endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator) i 14 ulike særlover. Helsedirektoratet, Bufdir, Udir og Nav har samarbeidet om å utarbeide en veileder til endringene. Vi

anbefaler alle som jobber med barn og unge å sette seg godt inn i veilederen; <https://www.helsedirektoratet.no/nyheter/endringer-i-velferdstjenestelovgivning-samarbeid-samordning-og-barnekoordinator>.

PROSJEKTLEDELSE OG PROSJEKTLEDELSESKURS

KORUS Sør har i samarbeid med FOUSAM og RKBU, Vest-NORCE utarbeidet et prosjektleder kurs for prosjektgrupper i nye BTI/BTS kommuner

Kurset har tidligere vært gjennomført i Haugesund som en pilot, og senere i Oslo og Tromsø. I 2020 var kurset planlagt gjennomført i Trondheim, men grunnet Covid-19 situasjon ble det omarbeidet til digital versjon.

I dette digitale kurset finner du 2 moduler hvor du i modul 1 finner grunnleggende verktøy og faglig påfyll til deg som prosjektleder.

Modul 2 hjelper deg som jobber med barn, unge og deres familier til å se sammenhengen mellom BTS-arbeid, ny barnevernsreform og modellutvikling. Modulen består av fire videoforedrag fra Helsedirektoratet, FOUSAM, Bufdir og Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Vi anbefaler kurset. Kommuner som har deltatt tidligere har gitt god tilbakemelding. Du finner kurset her:

[Prosjektlederkurs for nye kommuner BTI/BTS](#)

Tips til annet materiell om prosjektledelse

Film med cand.polit Reidar Dale. «Prosjektmandat. Hvordan lykkes med prosjektarbeid». Dale jobber ved KoRus-Vest, Bergen.

[Reidar Dale. Prosjektmandat. Hvordan lykkes med prosjektarbeid.](#)

OPPSTART OG REGIONALE NETTVERK

Det er en spennende og utfordrende oppgave å lede et prosjektarbeid som engasjerer mange enheter.

Nye kommuner som får tilskudd til systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn får tilbud om et «oppstartsmøte» i regi av det lokale KORUS og Bufdir. Innkalling kommer via det regionale KORUS. Bufdir vil i møtet ta en grundig gjennomgang av målkriteriene under tilskuddsordningen, samt presentere noen eksempler på kommunale samhandlingsmodeller. De fleste KoRus har også etablert regionale nettverk for kommune som jobber med utvikling av samhandlingsmodeller. Kontakt ditt regionale KORUS for mer informasjon; <https://korus.no/>

KARTLEGGING

I starten av BTI/BTS prosjektarbeidet skal dere gjøre et kartleggingsarbeid for å få en oversikt og kunnskap om kommunens kompetanse, tiltak og samhandlingsarenaer for identifikasjon og oppfølging av utsatte barn i tjenester som jobber med gravide, barn og familier. Kartleggingen kan gjennomføres gjennom spørreundersøkelser, gjennomgang av kommunens tjenestetilbud og planer, og innhenting av informasjon fra ledere. Benytt også gjerne eksisterende statistikk og kartlegginger fra kommunen; tall fra Ungdata, Oppvekstprofiler og Folkehelseprofiler eller Kostra-tall.

Målet er å få oversikt over hvordan kommunen jobber i dag, og avdekke behov for forbedring. Kartleggingen skal danne grunnlag for utvikling av kommunens tverrsektorielle samhandlingsmodell og innhold i denne; kompetanse, verktøy og samhandlingsstrukturer. Kartleggingen skal gi mulighet til å vurdere resultater av arbeidet når prosjektet er sluttført.

Her finner dere to eksempler på hvordan andre kommuner har gjennomført denne kartleggingen.

Sunnfjord kommune:

[kartlegging sunnfjord kommune](#)

Larvik kommune:

Rapport BTI Larvik kommune

[kartlegging Larvik kommune](#)

BTI undersøkelsen

Det er aktuelt for noen kommuner å gjennomføre «BTI undersøkelsen» i samarbeid med det regionale KORUS. De fleste KORUS opererer med venteliste. Vi gjør oppmerksom på at denne undersøkelsen ikke er obligatorisk under denne tilskuddsordningen, men mange kommuner vurderer den som nyttig. Samtidig skal en være oppmerksom på at den krever at kommunene har kapasitet til å følge opp resultatene fra undersøkelsen. Her er lenke til film med mer informasjon om BTI undersøkelsen. Dette er et innlegg med spesialrådgiver Ingvild Vardheim, KORUS Sør, fra konferansen «Inkluderende fellesskap og tverrfaglig samarbeid», nasjonal konferanse for kommuner 2019.

[Filmet foredrag om BTI undersøkelsen](#)

BRUKERMEDVIRKNING/SAMSKAPING

Brukermedvirkning skal vektlegges i hele modellutviklingen og i implementering av modellen. Hvordan kommunen arbeider med brukermedvirkning i det daglige skal synliggjøres både på kommune-, enhets- og individnivå. Modellen skal bidra

til medvirkning ved å involvere gravide, barn og unge så tidlig som mulig i prosessen.

En systematisk tilnærming til medvirkning er både en forpliktelse, men også et godt verktøy for å få økt innsikt og kompetanse. Dette gjelder ikke minst på systemnivå i kommunene.

Barn og unges rett til å medvirke i saker som omhandler dem selv er nedfelt i Barnekonvensjonen og Den norske grunnlov.

Som en del av nettsiden «Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom» er det et eget område om medvirkning som er meget relevant for også andre prosjektarbeid.

https://www.bufdir.no/Familie/Fattigdom/Veileder/Medvirkning_og Brukerinvolving1/Barn_og_unges_medvirkning/

I tillegg er dette en nyutviklet ressurs med råd og prinsipper om medvirkning fra barn og unge på systemnivå:

https://bufdir.no/fagstotte/produkter/barn_og_unges_medvirkning_veileder/#heading-contentlink-119861

Vi anbefaler også Medvirkningshåndboka:(Barneombudet 2021) inneholder metoder for å involvere barn og unge i viktige saker:[Medvirkningshandboka_2021.pdf \(barneombudet.no\)](#)

EKSEMPLER PÅ KOMMUNER SOM HAR SAMHANDLINGSMODELL PÅ TRE NIVÅ (individ, etat og kommune)

I starten av prosjektarbeidet kan det være nyttig å søke inspirasjon hos andre kommuner som har kommet lengre i arbeidet. Under finner dere lenke til 5 kommuner som har utarbeidet modeller under tilskuddsordningen. Modellene synliggjør kommunens arbeid på individ-, etats- og kommunenivå, og viser hvordan kommunen jobber med evaluering, dokumentasjon og brukermedvirkning. Her finner dere eksempler både på kommuner som har valgt BTI modellen som handlingsveileder, og andre som har utarbeidet egen mal for handlingsveileder.

Sande kommune:

<https://www.sande-mr.kommune.no/bts-sande/>

Ibestad kommune:

<https://ibestad.samhandlingsmodell.no/>

Luster kommune:

<http://www.luster.kommune.no/er-du-uroleg-for-eit-barn.471125.nn.html>

Lillehammer kommune:

<https://www.lillehammer.kommune.no/?cat=455894>

Suldal kommune:

<https://suldal.betreinnsats.no/>

Sandefjord kommune:

[Sandefjord - Tenk sammen](#)

Dere finner liste over andre kommuner i landet som har utarbeidet modell for tverrfaglig samhandling på nettsiden forebygging.no/BTI. Denne listen er under revidering.

<http://tidliginnsats.forebygging.no/Aktuelle-innsater/BTI/BTI-arbeid-i-Norge/>

EKSEMPLER PÅ HANDLINGSVEILEDERE

Samhandlingsmodellene skal inneholde en handlingsveileder som beskriver veien fra bekymring til handling, eksempelvis som i BTI-modellen. Her ser du eksempler på forskjellige handlingsveiledere som er utviklet av andre tilskuddskommuner:

Åsnes kommune:

<https://asnesmodellen.asnes.kommune.no/media/1098/flyt-skjema-for-tidlig-innsats.pdf>

Frogn kommune:

<https://www.frogn.kommune.no/enheter/barn-unge-og-familier/tidlig-innsats/ansatt/tiltakstrappa/>

Listerkommunene:

<https://www.btilister.no/handlingsveileder/>

Kongsberg kommune

<https://www.kongsberg.kommune.no/innhold/oppvekst/oppvekstkontoret/bti--bedre-tverrfaglig-innsats/handlingsveiledere/>

Flere kommuner har benyttet samme digitale modell:

<https://betreinnsats.no/>

BTI handlingsveileder:

Ta en titt på denne filmen fra BTI Agder om BTI handlingsveileder:

[Film om BTI handlingsveileder v/BTI Agder](#)

Tidlig inn

For kommunalt ansatte som i det daglige møter småbarnsforeldre, gravide og deres partnere kan vi anbefale opplæringsprogrammet Tidlig inn. Tidlig inn er et opplæringstilbud som hjelper deg å stille de rette spørsmålene og gi nødvendig hjelp til familier med utfordringer knyttet til rus, psykisk helse og vold i nære relasjoner. Programmet består av teori, praktiske øvelser, veiledning og erfaringsutveksling.

Etter gjennomgang av programmet, er målet å gi deg:

- Mot til å stille spørsmål om alkohol, psykisk helse og vold
- Mot til å handle på grunnlag av svarene som blir gitt
- Kunnskap om hva du kan gjøre for å sørge for riktig oppfølging

Opplæringsprogrammet er gratis for kommunene.

Les mer om Tidlig inn på [Forebygging.no](https://www.forebygging.no)

<https://www.forebygging.no/Oplaringsprogrammet-Tidlig-Inn/>

Se video om Tidlig inn her <https://vimeo.com/728792359/e2436a579d>

Lykke til med et spennende og viktig utviklingsarbeid!

Anne Pernille Flatebakken og Merete Haugen
KORUS Sør